DUBBA · OYSS HAZIRLIK
10. Sınıf Felsefe Dersi 1. Dönem 2. Ortak Yazılı Sınavı · Senaryo 4
Süre: 40 dakika · Her sorunun puanı yanında yazılıdır.

Adı Soyadı: .....
Sınıf / No: .....
Puan: .....

Telefonda aç: süreli çöz, paylaş

10. Sınıf Felsefe · 1. Dönem 2. Ortak Yazılı (Senaryo 4)

1. Aşağıdaki metni okuyunuz.

Bir Sesli Yayının Taslağı

Okulun sesli yayın ekibinde görev alan Eylül, "Felsefe Komşularıyla Tanışıyor" adlı bölümün konuşma metnini hazırlamıştır. Kayıttan önce metni okuyan felsefe öğretmeni, taslaktaki dört cümleyi numaralandırmış ve kenarına "Bunlardan bazıları doğru, bazıları düzeltilmeli." notunu düşmüştür:

- **(I)** Bir biyolog bir kuşu incelerken onun yalnızca kanat yapısına ya da göç yollarına odaklanır; bir filozof ise aynı kuşu yaşamla, evrenle ve değerlerle birlikte bir bütün olarak düşünür. Yine de biyolog da filozof da vardığı sonucu akla dayandırır.
- **(II)** Filozoflar da tıpkı laboratuvardaki araştırmacılar gibi deney ve ölçümle sınanabilen kesin kanıtlar ortaya koyar. Bu yüzden felsefe tarihinde her soru için herkesin benimsediği tek bir doğru cevap bulunur.
- **(III)** Din ile felsefe aynı konulara hiç değinmez: Evrenin ve hayatın anlamı yalnızca dinin konusudur, felsefe ise yalnızca düşünmenin kurallarıyla uğraşır.
- **(IV)** Bir ressam tuvaline kendi iç dünyasını ve hayal gücünü yansıtır; bir filozofun düşüncesinde de onu ortaya koyan kişinin kendi bakışı görülür. Yine de ressamın emeği duvara asılıp gözle görülebilen bir esere dönüşürken filozofun ürünü ancak zihinle kavranabilen bir düşünce olarak kalır.

Taslaktaki her cümlenin doğru (D) mu yanlış (Y) mı olduğunu aşağıdaki tabloya yazınız. Doğru bulduğunuz cümle için kararınızın gerekçesini, yanlış bulduğunuz cümle için ise cümlenin düzeltilmiş biçimini yazınız.

Cümle	D / Y (4x1 Puan)	Gerekçe ya da Düzeltme (4x2 Puan)
(I)		
(II)		
(III)		
(IV)		

2. Aşağıdaki metni okuyunuz.

Fırıncı Çırağının Defteri

Mahalle fırınında çıraklık yapan Doruk, işini öğrenirken edindiği bilgileri ve kendi gözlemlerini bir deftere yazmaktadır. Defterin son sayfasında şu üç not yer almaktadır:

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

- **Not A:** Fırıncılığın temel bilgilerinden biri şudur: İçine maya katılan bütün hamurlar ılık bir yerde bekletildiğinde kabarır. Bu sabah yoğurduğumuz poğaça hamuruna da maya kattık.
- **Not B:** Pazartesiden cumartesiye kadar altı sabah boyunca fırının arka rafına yerleştirdiğimiz somunların kabuğu, her seferinde ön raftakilerden daha koyu renkte kızardı.
- **Not C:** Simit hamuru ile açma hamuru aynı un, aynı su ve aynı mayayla yoğruluyor; ikisi de aynı fırında, aynı ısıda pişiyor. Kışın mutfak soğuduğunda simit hamurunun geç kabardığını gördüm. Açma hamurunu ise soğuk bir günde henüz hiç yoğurmadım.

Her notta verilen bilgilerden hareketle ulaşılabilecek sonucu aşağıdaki tabloya yazınız. Bu sonuca ulaşırken kullanılan akıl yürütme türünü belirleyiniz ve türü belirlemenizin gerekçesini notla ilişkilendirerek yazınız.

Not	Ulaşılan Sonuç (3x2 Puan)	Akıl Yürütme Türü (3x1 Puan)	Gerekçe (3x1 Puan)
A			
B			
C			

3. Aşağıdaki metni okuyunuz.

Belediye Salonunda Güzergâh Toplantısı

Bir ilçe belediyesi, 4 numaralı otobüs hattının güzergâhını değiştirerek hattı ilçe hastanesinin önünden geçirmeyi önermiş ve öneriyi halk toplantısında tartışmaya açmıştır. Toplantıda söz alan dört kişinin konuşması tutanağa şöyle geçmiştir:

> ***Sevgi Hanım:*** *Bu öneriyi hazırlayan ulaşım müdürü, kendi aracını bile doğru düzgün park edemeyen, her işi baştan savma yapan biridir. Böyle birinin çizdiği güzergâhı ciddiye almamız gerekmez.*
>
> ***Rasim Bey:*** *Komşu ilçede otobüs hattı hastanenin önünden geçiyor ve o ilçenin hastanesine her gün gelen hasta sayısı bizimkinin neredeyse iki katı. Demek ki hastanenin önünden geçen bir otobüs hattı insanları daha çok hasta ediyor. Bu güzergâh bizim ilçede de hastalıkları artırır.*
>
> ***Aysel Hanım:*** *Belediye bir ay boyunca bütün duraklarda yolcu sayımı yaptı ve sayımın tamamını internet sitesinde yayımladı. Sayıma göre hafta içi sabahları en kalabalık yolcu grubu, hastane yolundaki iki durakta bekliyor. Şimdiki güzergâh bu iki durağın hiçbirinden geçmiyor. Önerilen güzergâh ise şimdiki durakların hiçbirini kaldırmadan bu iki durağı da hatta ekliyor. Bu nedenle yeni güzergâh sabahları daha çok yolcuya hizmet eder.*
>
> ***Cengiz Bey:*** *Bu ilçenin bütün otobüs güzergâhlarını yıllar önce ülkenin en köklü ulaşım enstitüsü çizmiştir. O enstitünün imzasını taşıyan bir güzergâh değiştirilmez; bunu tartışmak bile o kuruma saygısızlıktır.*

Her konuşmacının sözünde bir safsata bulunup bulunmadığını belirleyiniz. Safsata bulunan sözlerde safsatanın türünü, safsata bulunmayan sözde ise "Safsata yok" ifadesini aşağıdaki tabloya yazınız. Kararınızın gerekçesini konuşmacının sözüyle ilişkilendirerek açıklayınız.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Konuşmacı	Safsata Türü ya da "Safsata yok" (4x2 Puan)	Gerekçe (4x2 Puan)
Sevgi Hanım		
Rasim Bey		
Aysel Hanım		
Cengiz Bey		

4. Aşağıdaki diyaloğu okuyunuz.

Doğa Tarihi Müzesinde Bir Vitrin

Asya, felsefe öğretmeni Selim Bey ve müzede çalışan paleontolog Pelin Hanım'la birlikte, içinde kıvrımlı kabuklu bir deniz canlısının fosili bulunan vitrinin önündedir.

> ***Pelin Hanım:*** *Bu fosilin şu anda önümüzde var olduğunu tartışmaya hiç gerek görmüyoruz; bizim işimiz onun ne zaman ve nasıl oluştuğunu bulmak. Fosilin gömülü olduğu kaya katmanlarını inceledik, kabuğundaki halkaları tek tek ölçtük. Gözümüzle gördüğümüz ve aletlerimizle ölçtüğümüz neyse fosil de odur; görüntünün ardında başka bir gerçeklik aramayız.*
>
> ***Asya:*** *Peki bu fosili yalnızca paleontologlar mı inceliyor?*
>
> ***Pelin Hanım:*** *Hayır. Kimyager kabuğun hangi minerallerden oluştuğuna, jeolog fosilin içinde bulunduğu kayanın yaşına bakar. Her birimiz fosilin yalnızca kendi alanımıza giren yönünü inceleriz.*
>
> ***Selim Bey:*** *Ben ise işe şu soruyla başlarım: Bu vitrinde gerçekten bir şey var mı, yoksa var olduğunu yalnızca mı sanıyoruz?* ***(I) Ben bu kıvrımlı kabuğu bir sarmal gibi görüyorum; yanımdaki Asya ise belki iç içe geçmiş halkalar görüyor. İkimizin karşısında duran, fosilin kendisi değil, onun bilincimizde beliren hâlidir. (II) Oysa asıl gerçek olan bu vitrinde değildir: Duyularla hiçbir zaman algılanamayan, yalnızca düşünerek kavranabilen bir gerçeklik vardır ve vitrindeki fosil onun ancak soluk bir kopyasıdır.*** *Üstelik ben bu fosili yalnızca bir kabuk olarak görmem. Canlı ile cansızı, maddi olanla düşünsel olanı, geçmişle bugünü bir arada düşünerek onu bir bütün olarak anlamak isterim.*

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

4.1. Diyalogdan hareketle bilimin ve felsefenin varlığa yaklaşımını aşağıdaki ölçütlere göre tabloya yazınız. Her hücrede yaklaşımı, konuşmacının sözündeki bir ayrıntıyla ilişkilendiriniz.

Ölçüt	Bilimin Yaklaşımı: Pelin Hanım (3x2 Puan)	Felsefenin Yaklaşımı: Selim Bey (3x2 Puan)
Var olup olmama		
Görünüş ve gerçeklik		
Ele alış biçimi		

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

4.2. Selim Bey'in (I) ve (II) numaralı sözlerinde varlık felsefesinin hangi kavramlarının anlatıldığını yazınız (2 puan). Bu iki kavram arasındaki farkı Selim Bey'in sözlerinden yararlanarak açıklayınız (2 puan).

5. Aşağıdaki metni okuyunuz.

Kilim Tezgâhının Başında

Köyün dokuma atölyesinde Nebahat Hanım, yarım kalmış kilimin önünde oturmaktadır. Elindeki yün çileyi dizine bırakmış, bir süredir hiç kıpırdamadan bir sonraki motifin hangi renkte ve hangi biçimde olacağını zihninde tasarlamaktadır. Sonunda kırmızı ipliği alıp düğümlemeye başlar. Kilim, her gün birkaç sıra eklenerek büyümektedir. Tezgâhın ceviz kirişleri yıllar içinde kararmış, ilk dokuduğu kilimin renkleri güneşte solmuştur. Nebahat Hanım da o ilk kilimi dokuyan genç kız değildir; saçları ağarmış, motifleri değişmiştir.

Aşağıdaki tabloda verilen her akımı benimseyen bir filozofun bu sahneye ilişkin iki soruya vereceği cevabı, akımın varlık anlayışına dayanarak tabloya yazınız.

Akım	Nebahat Hanım, tezgâh ve kilim gerçekte nedir? (3x2 Puan)	Nebahat Hanım'ın motifi zihninde tasarlaması nasıl açıklanır? (3x2 Puan)
Materyalizm		
Düalizm		
Oluş felsefesi		

6. Aşağıdaki metni okuyunuz.

Şafakta Bir Balıkçı Teknesi

Gizem, yaz tatilinde amcası Kaptan Haydar'ın teknesiyle sabah avına çıkmıştır. Teknede yaşananları defterine şöyle not etmiştir:

- **(1)** Amcam ağı denize bırakırken "Bugün ağlar herhâlde dolu çıkar. Kesin bir şey diyemem ama öyle tahmin ediyorum." dedi.
- **(2)** Tayfa Onur, derinlik ölçerin ekranını göstererek "Burada deniz 32 metre derin." dedi. Amcam emin olmak için ucuna kurşun bağlı, metre işaretli ipi dibe sarkıttı; ip de 32 metrede dibe değdi.
- **(3)** Tayfa Batuhan, "Teknemizi geçen bahar maviye boyattık, çünkü mavi tekneler denizde uğur getirir." dedi.
- **(4)** Dönüşte ağdan çıkan kefalleri kasalara koyarken tek tek saydım: 46 tane. Onur da kasaları ayrı ayrı sayıp aynı sayıyı buldu.

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

6.1. Numaralı notlarda dile getirilen yargıların bilgi mi sanı mı olduğunu aşağıdaki tabloya yazınız. Kararınızın

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

gerekçesini nottaki bir ayrıntıyla ilişkilendirerek açıklayınız.

Not	Bilgi / Sanı (4x1 Puan)	Gerekçe (4x2 Puan)
(1)		
(2)		
(3)		
(4)		

6.2. (4) numaralı notta bilenin (süjenin) ve bilinenin (objenin) ne olduğunu yazınız (2 puan). Bu notta bilginin nasıl ortaya çıktığını bilen ile bilinen arasındaki ilişkiye dayanarak açıklayınız (2 puan).

7. Aşağıdaki metni okuyunuz.

Mahalle Bostanının Gönüllüleri

Mahalledeki ortak bostanda çalışan gönüllüler, akşam toplantısında bostanla ilgili bazı yargıları neden doğru kabul ettiklerini anlatmıştır:

> ***Harun Bey:*** *Tohum dolunaydan önceki günlerde ekilirse daha iyi çimlenir. Bunu yalnız bostanımızdaki kırk gönüllünün kırkı değil, çevremizde toprakla uğraşan hemen herkes böyle bilir; büyüklerimizden beri de böyle söylenir. Bu kadar insanın ortak görüşü olduğuna göre bu yargı doğrudur.*
>
> ***Beril:*** *Tarhların arasına kadife çiçeği diktikten sonra domates yapraklarını yiyen böcekler azaldı ve bu yıl ürünü kurtardık. "Kadife çiçeği böcekleri tarhlardan uzak tutar." bilgisi işimize yaradığına göre doğrudur.*
>
> ***Tolga:*** *Aynı tarhın aynı anda hem baştan sona sulanmış hem de hiç su almamış olamayacağını, ölçmeye ya da kanıt aramaya gerek duymadan ilk düşündüğüm anda açık seçik kavrıyorum. Bundan kuşku duymam bile mümkün değil.*
>
> ***Feride Hanım:*** *Toprağın ekime hazır olduğu günü ne gözlemle ne de akıl yürüterek bilirim. O bilgi bana birden ve aracısız gelir; o anda bostanı canlı, hareketli ve bütün hâliyle kavrarım. Ama bu kavrayışı size sözcüklerle anlatamam.*

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

7.1. Harun Bey, Beril ve Tolga'nın yargılarını doğru kabul ederken dayandığı doğruluk ölçütünü aşağıdaki tabloya yazınız. Her ölçüte yöneltilebilecek bir eleştiriyi ilgili gönüllünün yargısıyla ilişkilendirerek açıklayınız.

Gönüllü	Doğruluk Ölçütü (3x2 Puan)	Ölçüte Yöneltilebilecek Eleştiri (3x2 Puan)
Harun Bey		
Beril		
Tolga		

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

7.2. Feride Hanım'a göre bilginin kaynağının ne olduğunu ve bu görüşü savunan akımı yazınız (2 puan). Feride Hanım'ın görüşünün empirizmden bir farkını onun sözüyle ilişkilendirerek açıklayınız (2 puan).

Cevap anahtarı: çözdükten sonra okut.
Her maddenin tam puan ölçütü, kısmi ve sıfır puan durumu, olası yanıt. Kendini puanla, aynı sayfadan 40 dakikalık sayaçla yeniden çöz.

© 2026 Dubba. Bu yazılının soruları, şekilleri, puanlama anahtarı ve çözümleri Dubba'nın özgün eseridir (5846 sayılı FSEK); tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde ve değiştirilmeden çoğaltıp öğrencilere, sınıflara, okullara ve kurslara bedelsiz dağıtabilirsin; satılamaz, ücretli bir ürün ya da hizmette kullanılamaz, ticari amaçla kullanılamaz, başka sitede barındırılamaz, kaynak dubba.com.tr gösterilir. Telif Politikası 3. madde: dubba.com.tr/telif